

19. september 2017

Høringssvar

Dansk Selskab for Psykosocial Rehabilitering takker for invitationen til høringssvar vedr. Socialstyrelsens Forslag til *Nationale retningslinjer for forebyggelse af voldsomme episoder på botilbud og forsorgshjem*.

Dansk Selskab for Psykosocial Rehabilitering baserer grundlæggende sin tilgang til tryghedsskabelse i botilbud på internationale forskningsresultater, der dokumenterer betydningen af at arbejde med menneskesyn, kultur og værdier i organisationerne.

Vi konstaterer derfor med tilfredshed, at Forslaget *generelt*:

- bygger på en recoveryorienteret og rehabiliterende tilgang til samarbejdet med borgerne.
- forstår ”at dialog og samarbejde med borgerne og borgernes mulighed for selvbestemmelse er helt centrale i arbejdet med at forebygge voldsomme episoder”.
- anerkender ”den helhedsorienterede opfattelse af, at voldsomme episoder ikke alene kan forstås ud fra et ensidigt fokus på den enkelte borgers handlinger, men skal ses som afhængig af konteksten”.
- fremhæver betydningen af tilbuddenes fysiske rammer og faciliteter i det voldsforebyggende arbejde.

Intentionen om helhedssyn og samarbejde med borgerne er *delvist* udmøntet i en ikke-stigmatiserende sprogbrug. Forslaget taler således om ”psykiske vanskeligheder” og ”voldsomme episoder”, ikke – som det ofte har været tilfældet i de sidste års debatter – om ’psykiske syge’ med et iboende potentiale for vold. Vi hilser dette progressive standpunkt velkomment.

Men de gode intentioner er beklageligvis ikke stringent udfoldet i Forslaget. Der er mange rester af en individualiserende, objektiverende og instrumentel tilgang og for lidt fokus på, at voldsomme episoder opstår i interaktionen mellem person og omgivelser.

Konkret indeholder Forslaget talrige beskrivelser af handlinger, som både er uacceptable efter vores opfattelse og i direkte modstrid med de generelle og prisværdige hensigter. Eksempler:

- ”Grænsesætning” (s. 15) og ”kravsætning” (s. 28) fremstilles som normale og nødvendige interventioner. Det harmonerer ikke med hensigten om at forebygge voldsomme episoder gennem samarbejde.
- At ”afdække borgeren og borgerens situation” (s. 15) er en objektiverende sprogbrug, der ikke inviterer til samarbejde.

- At ”borgeren risikovurderes” (s. 18) placerer risikoen i personen – ikke i situationen eller interaktionen mellem person og omgivelser.

Dansk Selskab for Psykosocial Rehabilitering har endvidere følgende forslag til rettelser og forbedringer af Forslaget:

- a) *Lovgivning og anbefalinger:* Forslaget har tendens til at sammenblende eksisterende lovgivning og vejledende anbefalinger. Fx i Retningslinje 7, der indeholder et resumé af Arbejdstilsynets vejledninger og lovgivningen. Det er efter vores opfattelse mere hensigtsmæssigt at samle eksisterende regelsæt og lovgivning i bilag, hvorved de vejledende anbefalinger vil fremstå klarere.
- b) *Fokus på det, der virker:* De fleste retningslinjer har fokus på det, der kan gå galt – på risici. Vi savner et større fokus på det, der virker, og som er underbygget af forskningsresultater og best practise.
- c) *Udredninger:* Det fremgår flere steder, at tilbuddene er ansvarlige for at udrede borgerne. Det er ikke korrekt. Handlekommunerne har ansvaret for udredningerne. Generelt sker der en sammenblanding af myndigheden og driftens ansvarsområder. Det er således også en myndighedsopgave at indhente oplysninger til udredningen.
- d) *Metoder:* Der foreligger endnu flere metoder (og tilgange) end de i Forslaget nævnte. Det er derfor vigtigt at præcisere, at listen ikke er udtømmende. I Retningslinje 2 fremstår risikovurderinger som et krav. Men udfordringerne kan håndteres på andre måder. En risikovurdering er ikke en garanti, men ofte alene et øjebliksbillede, der risikerer at fjerne opmærksomheden fra pludselige forandringer. ”Afstemt pædagogik” kan her være en relevant metode, suppleret med relationsdannelse og situationsbestemt adfærd.
- e) *Personalets faglige kompetencer og samarbejdsrelationer:* Vi anbefaler flere refleksioner over personalets faglige kompetencer set i lyset af kerneopgaven. Og mere fokus på det tværsektorielle samarbejde og på udarbejdelsen af fælles mål og planer for – og sammen med – den enkelte borger.

Dansk Selskab for Psykosocial Rehabilitering er samlet set positiv overfor Forslaget til *Nationale Retningslinjer for forebyggelse af voldsomme episoder på botilbud og forsorgshjem* og opfordrer Socialstyrelsen til at omsætte sine gode intentioner med større praktisk konsekvens.

Mogens Seider
Formand

Tonie Rasmussen
Næstformand